

Prese un informācija

Eiropas Savienības Vispārējā tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 16/22
Luksemburgā, 2022. gada 26. janvārī

Spriedums lietā T-286/09 RENV
Intel Corporation/Komisija

Vispārējā tiesa daļēji atceļ Komisijas lēmumu, ar kuru *Intel* uzlikts naudas sods 1,06 miljardu euro apmērā

Komisijas veiktais vērtējums nav pilnīgs un neļauj juridiski pietiekami konstatēt, ka strīdīgās atlaides varēja izraisīt vai visticamāk izraisīja pretkonkurences sekas

Ar 2009. gada 13. maija lēmumu¹ Eiropas Komisija mikroprocesoru ražotājam *Intel* uzlika naudas sodu 1,06 miljardu euro apmērā par to, ka laikā no 2002. gada oktobra līdz 2007. gada decembrim *Intel* esot ļaunprātīgi izmantojusi savu dominējošo stāvokli procesoru² x86³ pasaules tirgū, īstenojot stratēģiju, kuras mērķis bija izstumt no tirgus konkurentus.

Komisijas ieskatā šī ļaunprātīgā izmantošana izpaudās kā divi *Intel* komerciālās rīcības veidi attiecībā pret tās komerciālajiem partneriem, proti, kā klaji ierobežojumi un nosacījuma atlaides. Runājot konkrētāk par pēdējām minētajām, *Intel* četriem stratēģiskajiem informātikas iekārtu ražotājiem (*Dell*, *Lenovo*, *Hewlett-Packard (HP)* un *NEC*) esot piešķīrusi atlaides ar nosacījumu, ka tie visu vai gandrīz visu savu procesoru x86 iegādi veic pie *Intel*. Turklāt *Intel* esot piešķīrusi maksājumus vienam Eiropas mikroelektronikas iekārtu mazumtirgotājam (*Media-Saturn-Holding*) ar nosacījumu, ka tas pārdod vienīgi tādus datorus, kas ir aprīkoti ar *Intel* ražotajiem procesoriem x86. Šīs atlaides un maksājumi (turpmāk tekstā – “strīdīgās atlaides”) esot nodrošinājuši četru minēto iekārtu ražotāju un *Media-Saturn* lojalitāti un tādējādi esot būtiski samazinājuši *Intel* konkurentu spēju īstenot uz to procesoru x86 sniegumu balstītu konkurenci. Tādējādi *Intel* pretkonkurences rīcība esot samazinājusi patērētāju izvēli un vājinājusi stimulus ieviest jauninājumus.

Prasību, ko *Intel* bija cēlusi par minēto lēmumu, Vispārējā tiesa pilnībā noraidīja ar 2014. gada 12. jūnija spriedumu⁴. Ar 2017. gada 6. septembra spriedumu, kas taisīts pēc *Intel* apelācijas sūdzības, Tiesa atcēla minēto spriedumu un nodeva lietu atpakaļ Vispārējai tiesai⁵.

Pamatojot prasījumus par sākotnējā sprieduma atcelšanu, *Intel* it īpaši norādīja, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, jo strīdīgās atlaides netika izvērtētas, ņemot vērā visus lietas apstākļus. Šajā ziņā Tiesa konstatēja, ka Vispārējā tiesa – tāpat kā Komisija – ir balstījusies uz premisu, ka dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma piešķirtām lojalitātes atlaidēm jau pēc to rakstura piemīt spēja ierobežot konkurenci un ka līdz ar to neesot nepieciešams veikt visu konkrētās lietas apstākļu analīzi, nedz arī veikt TEK testu (tikpat efektīva konkurenta tests, angļu valodā saukts par *as efficient competitor test*)⁶. Tomēr Komisija savā lēmumā veica šo apstākļu padziļinātu pārbaudi,

¹ Komisijas 2009. gada 13. maija Lēmums C(2009) 3726, galīgā redakcija, par procedūru saskaņā ar [LESD 102.] pantu un EEZ līguma 54. pantu (Lieta COMP/C-3/37.990 – *Intel*).

² Procesors ir jebkura datora būtiska sastāvdaļa gan sistēmas vispārēja snieguma ziņā, gan tā kopējo izmaksu ziņā.

³ Datoros izmantojamus mikroprocesorus var iedalīt divās kategorijās, proti, procesoros x86 un procesoros, kas balstīti uz kādu citu arhitektūru. Šī x86 arhitektūra ir *Intel* izveidotais standarts, ko var izmantot gan *Windows*, gan *Linux* operētājsistēmās.

⁴ Vispārējās tiesas 2014. gada 12. jūnija spriedums *Intel*/Komisija, T-286/09 (skat. arī PP Nr. 82/14).

⁵ Tiesas 2017. gada 6. septembra spriedums *Intel*/Komisija, C-413/14 P (skat. arī PP Nr. 90/17) (turpmāk tekstā – “apelācijas spriedums”).

⁶ Šādi veikta ekonomiskā analīze konkrētajā gadījumā attiecās uz strīdīgo atlaižu spēju izstumt tādu konkurentu, kurš būtu tikpat efektīvs kā *Intel*, bet kurš tomēr nebūtu dominējošā stāvoklī. Konkrēti – šajā analīzē bija jānosaka cena, par kādu konkurentam, kurš ir tikpat efektīvs kā *Intel* un kuram rodas tādas pašas izmaksas ka *Intel*, būtu jāpiedāvā savi

kurā tā konstatēja, ka tikpat efektīvam konkurentam būtu nācies noteikt cenas, kuras nebūtu dzīvotspējīgas, un ka līdz ar to strīdīgo atlaižu piemērošanas prakse var izraisīt šāda konkurenta izstumšanas sekas. Tiesa no tā secināja, ka TEK testam bija reāla nozīme Komisijas vērtējumā attiecībā uz konkrētās prakses spēju izraisīt konkurentu izstumšanas sekas un ka Vispārējai tiesai bija jāizvērtē visi argumenti, ko *Intel* bija izvirzījusi saistībā ar šo testu un Komisijas veikto šī testa piemērošanu. Tā kā Vispārējā tiesa nebija veikusi šādu vērtējumu, Tiesa atcēla sākotnējo spriedumu un nodeva lietu atpakaļ Vispārējai tiesai, lai tā, ņemot vērā *Intel* izvirzītos argumentus, varētu izvērtēt strīdīgo atlaižu spēju ierobežot konkurenci.

Ar 2022. gada 26. janvāra spriedumu Vispārējā tiesa, izskatot atpakaļ nodoto lietu, daļēji atceļ apstrīdēto lēmumu, ciktāl tajā strīdīgās atlaides ir kvalificētas par ļaunprātīgu izmantošanu LESD 102. panta izpratnē un ciktāl *Intel* ir uzlikts naudas sods par visām tās darbībām, kas kvalificētas kā ļaunprātīgas.

Vispārējās tiesas vērtējums

Iesākumā Vispārējā tiesa precizē tā strīda tvērumu, kurš izskatāms pēc lietas nodošanas atpakaļ. Šajā ziņā tā norāda, ka sākotnējā sprieduma atcelšana bija pamatota tikai ar vienu kļūdu, proti, to, ka sākotnējā spriedumā nav tikusi ņemta vērā argumentācija, ko *Intel* bija izvirzījusi, lai apstrīdētu Komisijas sniegto TEK analīzi. Šajos apstākļos Vispārējā tiesa uzskata, ka tās veicamās pārbaudes mērķiem tā var pārņemt visus apsvērumus, uz kuriem neattiecas Tiesas tādējādi konstatētā kļūda. Konkrētajā gadījumā runa ir, pirmkārt, par sākotnējā spriedumā izdarītajiem konstatējumiem attiecībā uz kļūdiem ierobežojumiem un to prettiesiskumu no LESD 102. panta skatpunkta. Proti, Vispārējās tiesas ieskatā apstrīdētajā lēmumā noteikto nošķirumu starp praksi, ko veido šādi ierobežojumi, un citu *Intel* rīcību, uz kuru attiecas aplūkojamā TEK analīze, Tiesa principā nav atzinusi par kļūdainu. Otrkārt, Vispārējā tiesa ir pārņēmusi sākotnējā spriedumā ietvertos apsvērumus, saskaņā ar kuriem Komisija apstrīdētajā lēmumā ir pierādījusi strīdīgo atlaižu pastāvēšanu.

Pēc šiem precizējumiem Vispārējā tiesa, pirmām kārtām, pārbauda prasījumus par apstrīdētā lēmuma atcelšanu, izklāstot metodi, ko bija definējusi Tiesa, lai izvērtētu atlaižu sistēmas spēju ierobežot konkurenci. Šajā ziņā tā atgādina, ka, lai gan dominējošā stāvoklī tirgū esoša uzņēmuma ieviestā ekskluzivitātes atlaižu sistēma var tikt kvalificēta par konkurences ierobežojumu, jo, ievērojot tās raksturu, šīs sistēmas konkurenci ierobežojošās sekas var tikt prezumētas, tomēr konkrētajā gadījumā runa ir tikai par vienkāršu prezumpciju, kas Komisiju visos gadījumos neatbrīvo no pienākuma izvērtēt tās pretkonkurences sekas. Tātad gadījumā, ja dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums administratīvajā procesā sniedz pierādījumus tam, ka tā rīcībai nepiemīt spēja ierobežot konkurenci un it īpaši izraisīt tam pārmestās izstumšanas sekas, Komisijai ir jāanalizē atlaižu sistēmas izstumšanas spēja. Šādā analizē Komisijai ne tikai ir jāanalizē, pirmkārt, uzņēmuma dominējošā stāvokļa konkrētajā tirgū nozīmīgums un, otrkārt, apstrīdētās prakses tirgus seguma līmenis, kā arī attiecīgo atlaižu piešķiršanas nosacījumi un kārtība, to ilgums un apmērs, bet tai ir jāizvērtē arī tādas iespējamās stratēģijas esamība, kas būtu vērsta uz vismaz tikpat efektīvu konkurentu izstumšanu. Turklāt, ja Komisija ir veikusi TEK testu, tas ir viens no elementiem, kas Komisijai ir jāņem vērā, novērtējot atlaižu sistēmas spēju ierobežot konkurenci.

Otrām kārtām, Vispārējā tiesa vispirms pārbauda, vai Komisijas veiktais vērtējums par strīdīgo atlaižu spēju ierobežot konkurenci ir balstīts uz šādi definēto metodi. Šajā ziņā Vispārējā tiesa uzreiz norāda, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, secinādama, ka TEK tests, kuru tā tomēr veica, nebija nepieciešams, lai tā varētu konstatēt *Intel* piešķirto strīdīgo atlaižu ļaunprātīgo raksturu. Vispārējā tiesa uzskata, ka nevar piekrist šim konstatējumam. Tā kā apelācijas spriedumā ir norādīts, ka TEK testam bija reāla nozīme Komisijas vērtējumā attiecībā uz konkrēto atlaižu piemērošanas prakses spēju izraisīt izstumšanas sekas, Vispārējai tiesai bija jāizvērtē argumenti, ko *Intel* bija izvirzījusi saistībā ar šo testu.

Trešām kārtām, ņemot vērā, ka strīdīgo atlaižu spējas ierobežot konkurenci analīze ir viens no posmiem procesā, kurā tiek pierādīta konkurences tiesību pārkāpuma, šajā gadījumā – dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas, esamība, Vispārējā tiesa atgādina noteikumus par pierādīšanas pienākuma sadalījumu, kā arī par prasīto pierādījumu līmeni. Tā, nevainīguma prezumpcijas princips, kas ir piemērojams arī šajā jomā, liek Komisijai pierādīt šāda pārkāpuma esamību, vajadzības gadījumā izmantojot precīzu un saskanīgu netiešu pierādījumu kopumu, lai šajā ziņā nepaliktu nekādas šaubas. Tad, kad Komisija apgalvo, ka konstatētie fakti var tikt izskaidroti tikai ar pretkonkurences rīcību, attiecīgā pārkāpuma esamība būtu jāuzskata par nepietiekami pierādītu, ja konkrētiem uzņēmumiem ir izdevies sniegt citu ticamu faktu izskaidrojumu. Savukārt, ja Komisija balstās uz pierādījumiem, kas principā ir piemēroti, lai pierādītu pārkāpuma esamību, tad jau konkrētajiem uzņēmumiem ir jāpierāda to pierādīšanas vērtības nepietiekamība.

Ceturtām kārtām, Vispārējā tiesa minēto noteikumu gaismā izvērtē argumentus attiecībā uz kļūdām, ko Komisija esot pieļāvusi TEK analīzē. Šajā ziņā tā nospriež, ka Komisija nav juridiski pietiekami pierādījusi katras no strīdīgajām atlaidēm spēju izraisīt izstumšanas sekas, ņemot vērā argumentus, ko *Intel* bija izvirzījusi attiecībā uz Komisijas veikto atbilstošo analīzes kritēriju novērtējumu.

Proti, pirmkārt, saistībā ar TEK testa piemērošanu uzņēmumam *Dell* Vispārējā tiesa uzskata, ka ir taisnība, ka konkrētās lietas apstākļos Komisija, izvērtējot “apstrīdamo daļu”⁷, varēja pamatoti balstīties uz zināmiem datiem, kas nāk no citiem ekonomikas dalībniekiem, kuri nav dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums. Tomēr, pārbaudījusi *Intel* šajā ziņā sniegto informāciju, Vispārējā tiesa secina, ka šī informācija var radīt tiesai šaubas par minētā vērtējuma rezultātiem, un līdz ar to nospriež, ka pierādījumi, uz kuriem ir balstījusies Komisija, lai secinātu uzņēmumam *Dell* piešķirto atlaižu spēju izraisīt izstumšanas sekas visā atbilstošajā laikposmā, nav pietiekami. Otrkārt, Vispārējās tiesas skatījumā tas pats secinājums ir izdarāms attiecībā uz uzņēmumam *HP* piešķirto atlaižu analīzi, jo citstarp norādītās izstumšanas sekas nav tikušas pierādītas attiecībā uz visu pārkāpuma laikposmu. Treškārt, runājot par atlaidēm, kas ar dažādiem nosacījumiem tikušas piešķirtas grupā *NEC* ietilpstošajām sabiedrībām, Vispārējā tiesa konstatē divas kļūdas Komisijas analīzē, no kurām viena attiecas uz nosacījuma atlaižu vērtību un otra – uz rezultātu, kuri ir derīgi tikai attiecībā uz vienu ceturksni, nepamatotu ekstrapolāciju uz visu pārkāpuma laikposmu. Ceturtkārt, Vispārējā tiesa secina to pierādījumu nepietiekamību, kuri attiecas uz uzņēmumam *Lenovo* piešķirto atlaižu spēju izraisīt izstumšanas sekas, ņemot vērā kļūdas, ko pieļāvusi Komisija, veicot attiecīgo nefinansiālo priekšrocību skaitlisku novērtējumu. Piektkārt, Vispārējā tiesa tādu pašu secinājumu izdara attiecībā uz uzņēmumam *Media-Saturn* piemēroto TEK analīzi, tostarp norādot, ka Komisija nekādi nebija izskaidrojusi iemeslus, kuru dēļ tā, analizējot šim mazumtirgotājam piešķirtos maksājumus, rezultātus, kas iegūti saistībā ar grupai *NEC* piešķirtajām atlaidēm attiecībā uz vienu ceturksni, bija ekstrapolējusi uz visu pārkāpuma laikposmu.

Piektām kārtām, Vispārējā tiesa pārbauda, vai apstrīdētajā lēmumā ir pienācīgi ņemti vērā visi kritēriji, kas saskaņā ar Tiesas judikatūru ļauj konstatēt cenu noteikšanas prakses spēju izraisīt izstumšanas sekas. Šajā ziņā tā konstatē, ka Komisija nebija pienācīgi izvērtējusi kritēriju par apstrīdētās prakses tirgus seguma līmeni un turklāt nebija veikusi pareizu atlaižu ilguma analīzi.

Tātad no visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka **Komisijas veiktā analīze nav pilnīga un katrā ziņā neļauj juridiski pietiekami pierādīt, ka strīdīgās atlaides varēja izraisīt vai visticamāk izraisīja pretkonkurences sekas, un šī iemesla dēļ Vispārējā tiesa atceļ lēmumu**, ciktāl šī prakse tajā tika atzīta par ļaunprātīgu izmantošanu LESD 102. panta izpratnē.

Visbeidzot, runājot par šādas apstrīdētā lēmuma daļējas atcelšanas ietekmi uz tā naudas soda apmēru, kuru Komisija uzlika *Intel*, Vispārējā tiesa uzskata, ka tā nevar identificēt naudas soda apmēru, kas attiektos vienīgi uz klajiem ierobežojumiem. Tādēļ **tā pilnībā atceļ apstrīdētā**

⁷ Šis izteiciens konkrētajā gadījumā nozīmē tirgus daļu, kas bija pieejama *Intel* klientiem un kas tiem varētu ļaut savas apgādes vajadzības pārņemt uz kādu citu piegādātāju; šī tirgus daļa noteikti ir ierobežota, ņemot vērā tostarp preces raksturu, kā arī *Intel* zīmola tēlu un šī uzņēmuma profilu.

lēmuma pantu, kurā Intel par konstatēto pārkāpumu ir uzlikts naudas sods 1,06 miljardu euro apmērā.

ATGĀDINĀJUMS. Apelācijas sūdzību, kas attiecas tikai uz tiesību jautājumiem, par Vispārējās tiesas nolēmumu var iesniegt Tiesā divu mēnešu un desmit dienu laikā no nolēmuma paziņošanas brīža.

ATGĀDINĀJUMS. Atcelšanas prasības ir vērstas uz to, lai atceltu Savienības iestāžu tiesību aktus, kas ir pretrunā Savienības tiesībām. Noteiktos apstākļos dalībvalstis, Eiropas iestādes un privātpersonas var celt atcelšanas prasību Tiesā vai Vispārējā tiesā. Ja prasība ir pamatota, tiesību akts tiek atcelts. Attiecīgajai iestādei ir jānovērš iespējamās nepilnības tiesiskajā regulējumā, kas radušās sakarā ar tiesību akta atcelšanu.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Vispārējai tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami no "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106